

ICHNAJ

YÉETEL TÁANKAB

YUCATÁN

LAJ SÍISÓOLTAK
YÉETEL TS'U'UY TI'
CHAK IIK'AL

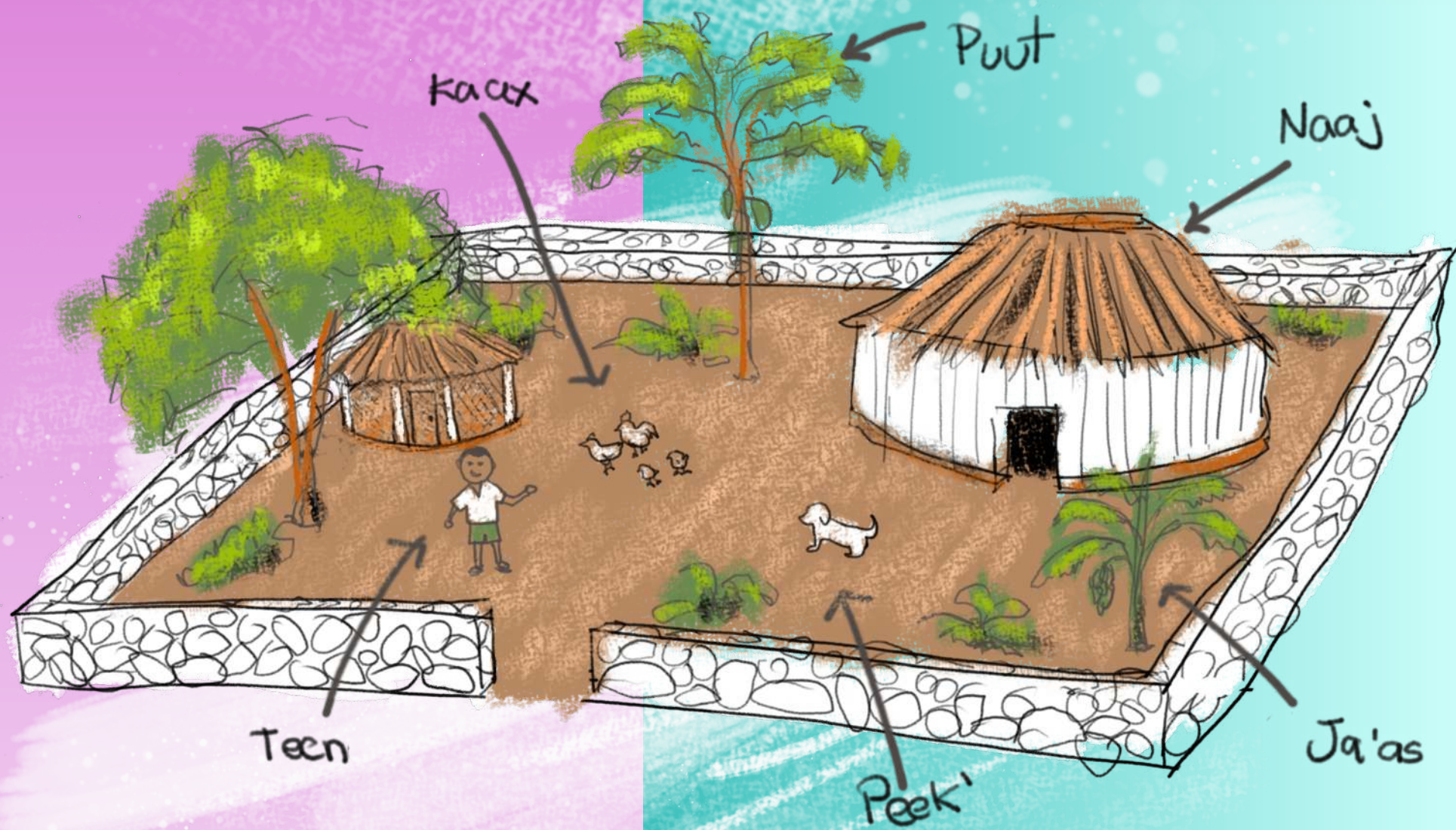
TULÁAKA KAAJE' YAAN BIX U
MEETKO'OB U YOTCHO'OB YÉETEL
BA'ALO'OB NAATS' TE' KAJO'

LE YÁAX NAAJO'OB
YUKATAANE' TÚUTS'O'OB
(OVALADAS), KUMEETA'AL
YÉETEL CHE' KU
CH'A'ABAL ICH K'ÁAX
YÉETEL U JO'OL NAJILE'
YÉETEL XA'AN

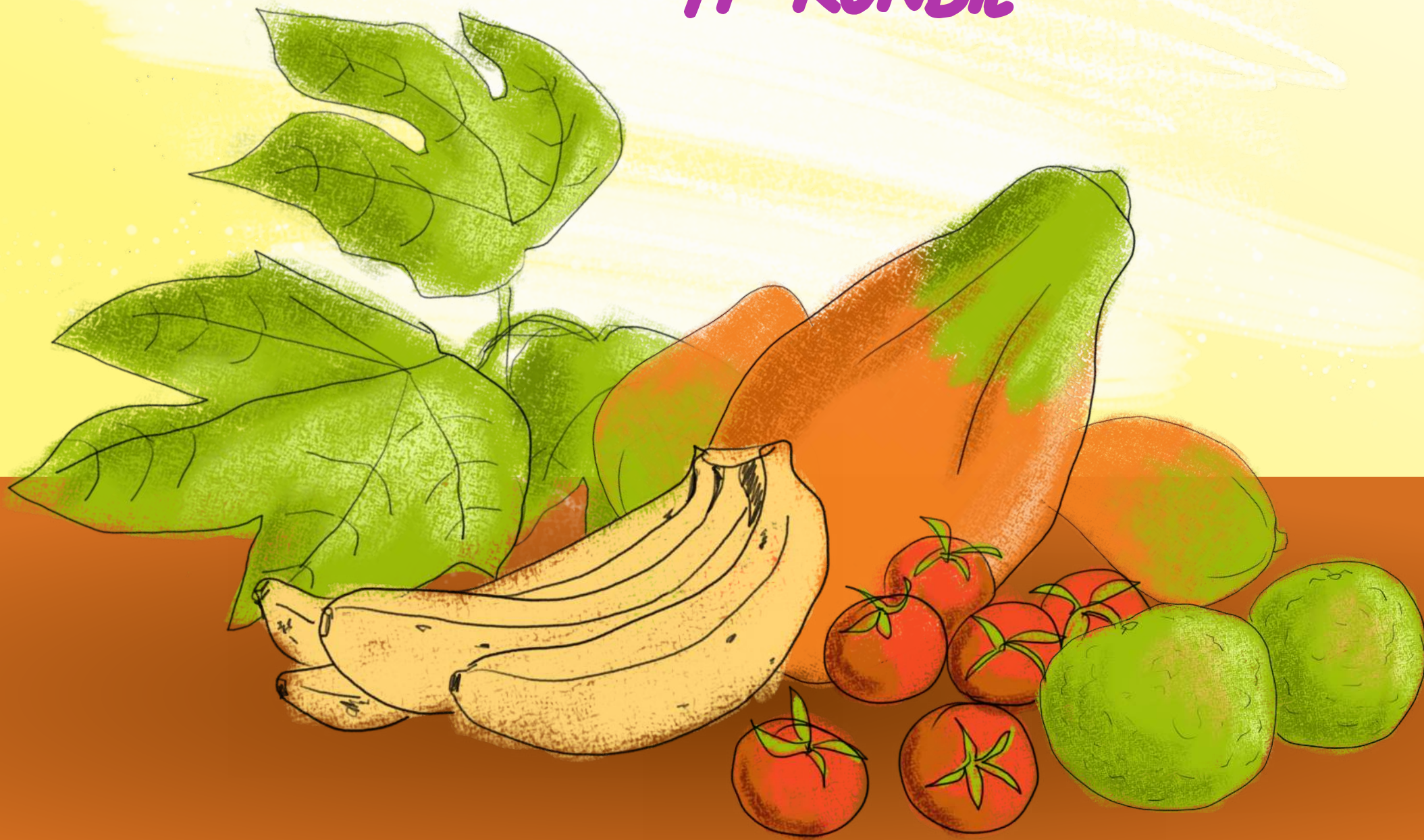
YÁAX
NAAJO'OB
YUCATÁN

YAAN YA'AB KAJAL
TU'UX KU PA'AK'AL
PAK'ÁALO'OB TI'
JAANABIL YÉETEL
XÍIW TI' TS'AAK TE'
SORALO'OBO'BEYXAN
TI' TSÉENTIK
BA'ALCHE'O'OB

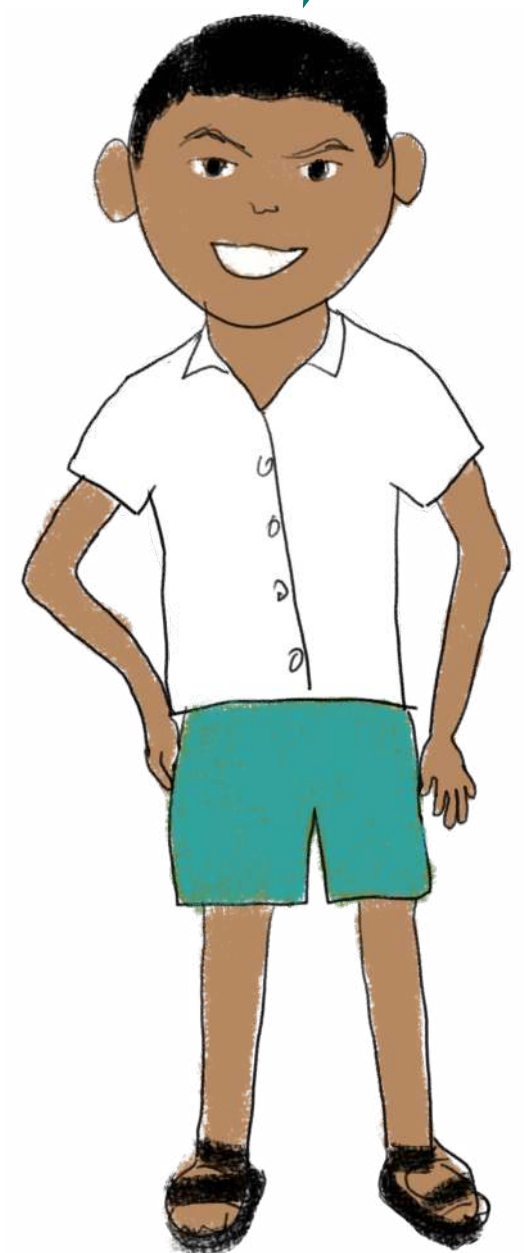
TÁANKAB
YAAN TU K'IINE'
YAAN XAN
KA'ANCHE'O'OB TU'UX
KUPA'AK'AL BA'AX
K'A'ABÉET TI'
JAANALBI ICHNAJ,
BEEY XAN CHE'O'OB
TI' JAANBIL U YICH
BUL JA'AB

JAANABIL, K'EXBIL YÉETEL TI' KONBIL

YA'AB LE BERDURAS, XIIW YÉETEL YICH PAK'ÁAL YÉETE XIIW TI' TS'AAK KU PA'AK'AL TÁANKABE', U TI'AL JAANBIL SÁANSAMAL TEEN U YUUMILO'OB LE NAAJO', WÁA TI' SÍIBIL, K'EXBIL WÁA KOMBIL ICH LA'TSILO'OB, ÉET ÓOLALO'OB WÁA BESINO'OB

Kaxt bix ich u jeel t'aano'ob bix u ya'ala'al le taano'oba'

	MAYA	ESPAÑOL	
	KA AJ	COMUNIDAD/ PUEBLO
	NAAJ, OTOCH, TAANAJ	CASA
	PUUT	PAPAYA
	JA'AS	PLÁTANO
	P'AAK	TOMATE
	PEEK'	PERRO
	KAAX	GALLINA
	K'ÉEK'EN	PUERCO

TSIKBALO'OB YOSA TAANAJ YÉETEL TAANKAB

YUKATAANE', U MEEYAH LE PEEK'O'OBO', U KANÁANKO'OB LE NAAJO', LE OTOCHO, LE TAANAJO' YÉETEL LE TÁANKABO' TI' MÁAKO'OB WÁA TI' CHI'IBALO'OB

YAAN TÚUN JUMP'ÉEL U TSIKBALILL BIX JUNTÚUL PEEK' TUTUSAJ JUNTÚUL K'AAK'AS BA'AL NÁATS' U K'ÁAT TI' E PEEK' KA' CHA'ABAK U MÁAN MA' U TOOJOL LE PEEKO', KA TÚUN TU YA'AJ U PEEK'ILE' JE' U K'UBKE' CHÉEN WÁA KU XO'OKOL TULÁAKAL U TSO'OTSEL U WÍINKILA TEEN LE CHI'IBALO'.

CHÉEN BA'ALE' KAADA TA'AYTAK U TS'O'OKOL U XO'OKOL U TSO'OTSELE', KU TÍITKUBAE' KUYA'AKE' YO'OSAL U CH'IKEL.

BEEY U MEETIK BUL ÁAK'ABO' TAK KA' SÁASLAJI, KA' YAANLAJ U BIN P'UJA'AN LE CHI'IBALO', TEEN LE PEEK'O' MA TU K'UBAJ U YUUMILI'I'.

TSIKBAL YÉETEL A ÉETOLAL (ÁAMIGOS) WÁA A LÁAK'SILO'OB E' ¿TU'UXILECHE' YAANÁA YÁAX NAAJO'OB? ¿BA'AX U YUTSIL LE YÁAX NAAJO'OB? ¿BA'AX YUÉETEL KUBEETA'AL LE YÁAX TAANAJO'OB? ¿YAANÁA TU'UX A PAK'AL TA WOTOCH WÁA NAATS'I? ¿BA'AX A PAK'ALO'OB YAAN TÁANKAB? ¿U TI'ALÁA JAANABIL, SÍIBIL, KEXBIL WÁA TI' KONBIL LE BA'AX KUPA'AK'AL TE' TÁANKABO'?

UTI'AL TUUKUL YÉETEL T'OOXBIL

D.R. © 2024. UNAM Instituto de Investigaciones Sociales

Ts'íibt utia'al biilankiltej le xooko'obo' jela'an: difusion.iis@unam.mx

Bix a ts'i'itik uk'aaba' le meeyaja': **García Magdaleno, P., Cabrera, E., Aranda, V., & Pool Balam, L. (2024).**

Ichnaj yéetel táankab Yucatán [Infografía]. Universidad Nacional Autónoma de México, Instituto de Investigaciones Sociales; Consejo Nacional de Humanidades, Ciencias y Tecnologías.

U meeyaj: **Pavel Alonso García Magdaleno**

Diseño le chan ju'una': **Ehécatl Cabrera**

Yéet u táak meeyaj, u sut t'aan: **Vianca Aranda y Lorena Pool Balam de la Colectiva Chak Tuun**

Yéet u tsolxikik: **Elena Lazos Chavero**

Le tsikbala' Uayma yéetel Tinum u taalo'ob

